

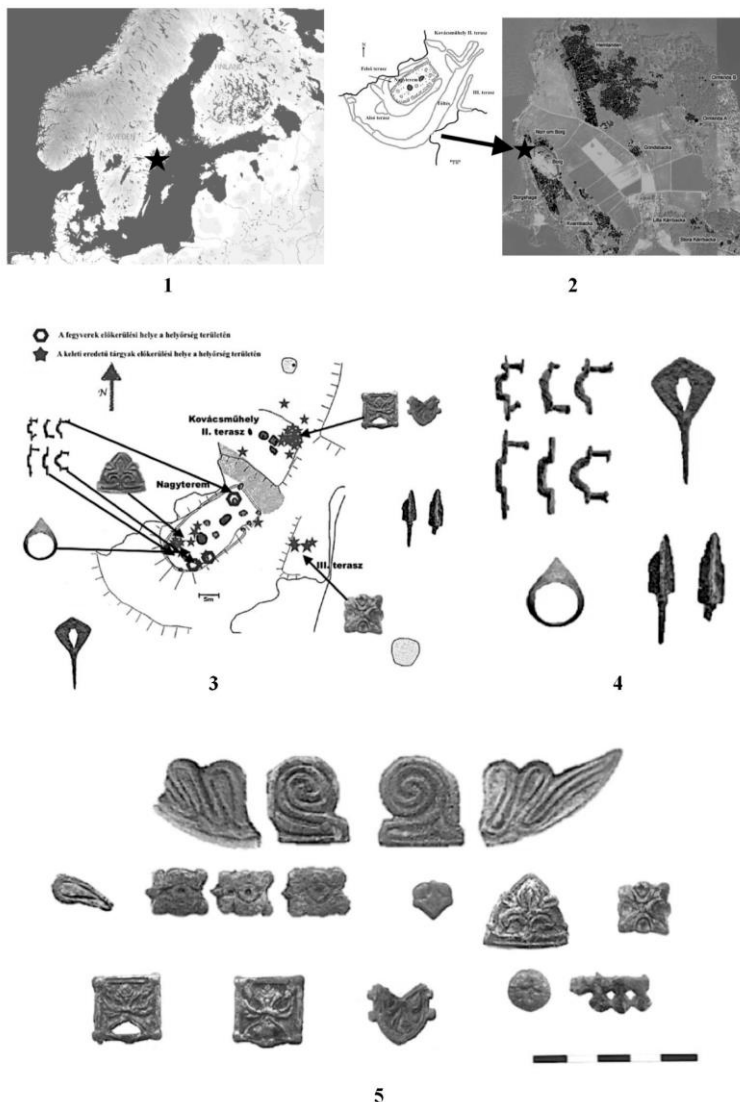
Eastern mercenaries among the Vikings in Birka

ANDREA ILÉS-MUSZKA

The viking trading town Birka, is located in eastern middle Sweden, on the island of Björkö in lake Mälaren. The site was in the center of research in the past century and still is, partially because of its contacts with the eastern regions. The town is dated from the middle of the 8th century to the second half of the 10th century. During the excavations of the cemeteries throughout the years, several eastern origin object with parallels from the Eurasian steppe were found, including sabretaches (both mount ornamented and plate sabretaches), belt sets and headgear finials. All of these above were published as direct parallels with the ones that were found in the Carpathian-Basin. Due to recent systematic excavations in the area of the fortifications, the number of the eastern origin analogues has increased, and more steppe-derived finds have been discovered in the area of Birka's garrison, launching a new wave of exploration of eastern objects found in the area.

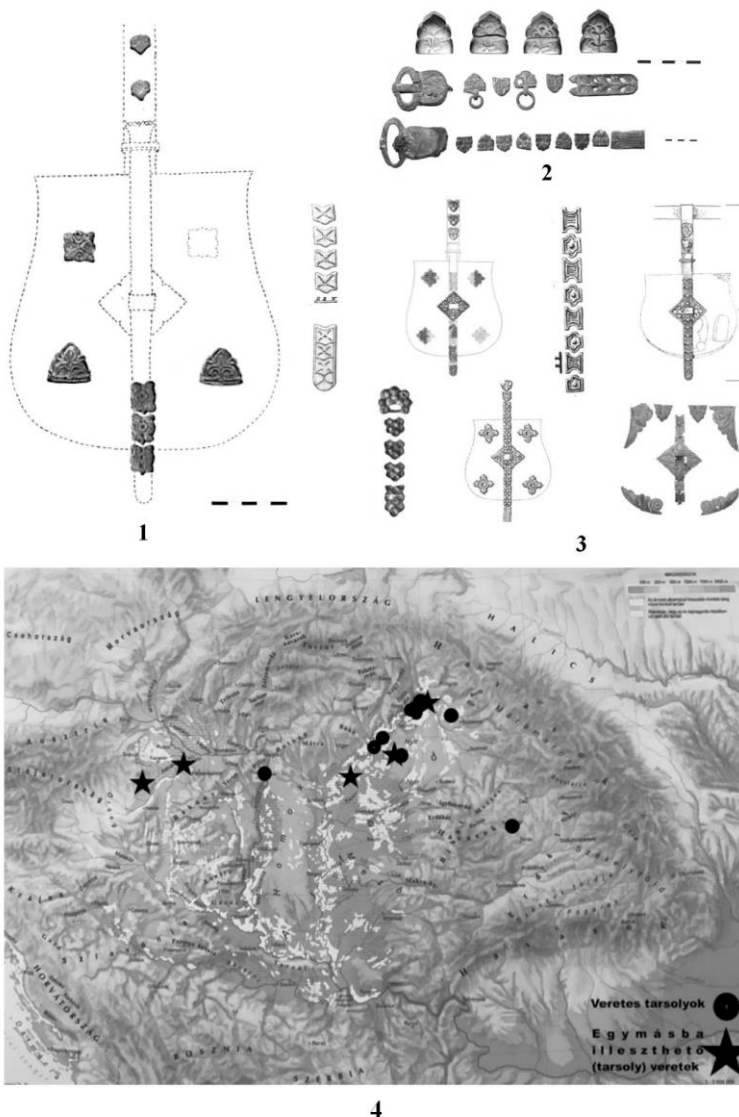
In the garrison, among many eastern origin mounts and belt sets, Eurasian archery equipment has been identified as well (arrow heads, traces of a composite bow, archer's thumb ring and closed quivers). The Carpathian-Basin was again listed as a direct parallel regarding few of the finds. Therefore in my research, I collected and compared the objects found in the Carpathian-Basin, parallel to the material found in the garrison, supplementing the work of the Swedish archaeologists.

In addition to the garrison, I also analyzed the material of one the graves in Birka. In the case of burial 1125b not only the objects indicates the eastern connection, but also the burial rite, which, however, not only suggests a more serious, long-term interaction between the two regions, but rather that the deceased was a mercenary from the East who lived in Birka in the 10th century and fought along with the Vikings. The large number of eastern weapons and mounts found in the garrison area, just like the aforementioned grave, demonstrates the presence of eastern mercenaries. In my opinion the possible evidence of the relation between the two regions can be found in the closer investigation of the weapons and warfare, which differs from the Viking warfare, and also in the accessories and ornaments of the archery equipments, rather than the widespread belt sets and fittings, which can be found everywhere from China to the Charpatian-Basin.

1. tábla

1. Skandinávia – Birka (HENEDSTIERNA-JONSON 2012, 30 nyomán); 2. A helyőrség elhelyezkedése (HENEDSTIERNA 2006, 50; HENEDSTIERNA 2009, 105; KALMRING 2012, 259 nyomán); 3. A keleti eredetű tárgyak előkerülési helye a helyőrség területén (HENEDSTIERNA 2006, 3. tábla); 4. A helyőrség területéről előkerült tegezvasalások, íjászgyűrű és nyílhegyek (HENEDSTIERNA-JONSON 2012, 37); 5. A helyőrség keleti eredetű tárgyai közül a dolgozatban bemutatott darabok (HENEDSTIERNA-JONSON – HOLMQUIST 2006, 1–9 tábla)

2. tábla

1. A svéd kutatónők tarsoly rekonstrukciója (HEDENSTIERNA-JONSON – HOLMQUIST 2006, IX. tábla); 2. Levél alakú veretek a Szaltovó kultúra övveretei között (TÜRK 2014, 333–332); 3. Egymásba illeszthető verettel rendelkező tarsolyok köre (DIENES 1964, 100–108; KISS 2000, 269, 90. tábla, 7; RÉVÉSZ 1996, 135; RÉVÉSZ 1989–1990, 298; RÉVÉSZ 2008, 53, 10. tábla; KRYLASZOVA – BELAVIN – TÜRK 2014, 479; HORVÁTH 2014, 540, 29. tábla, 10–13); 4. Veretes tarsolyok elterjedési térképe (alaptérkép: BAKOS 2010, 95 nyomán)

Kárpát-medence	Skandinávia	Oroszország/Ukrajna	
Újfehértó-Micskepuszta	Birka-Helyörség	Minyino II.	Minyino II.
Badrogszterdahely	Birka – 710	Szjaznyiga	Minyino II.
Besenyőtelek-Szörhát	Birka – 904	Sesztovice	Csernyigov
Koroncő-Bábota	Valsta	Uelgi	Csernyigov
Kárpát-medence – Ismeretlen lelőhely	Rősta	Uelgi	Minyino II.

1

➔
Növényi
ornamenst
ábrázoló
veretek

Birka

Vorobiovka

Tarszkoje

Karos

Uelgi

Uelgi

Verhnyj Szaltovo

Bolsije-Tigani

Uelgi

➔
Átmenet a
növényi
ornamenst és
az állatfejet
ábrázoló
díszek között

Naszvad

Rusz lelőhely

Rusz lelőhely

2

3

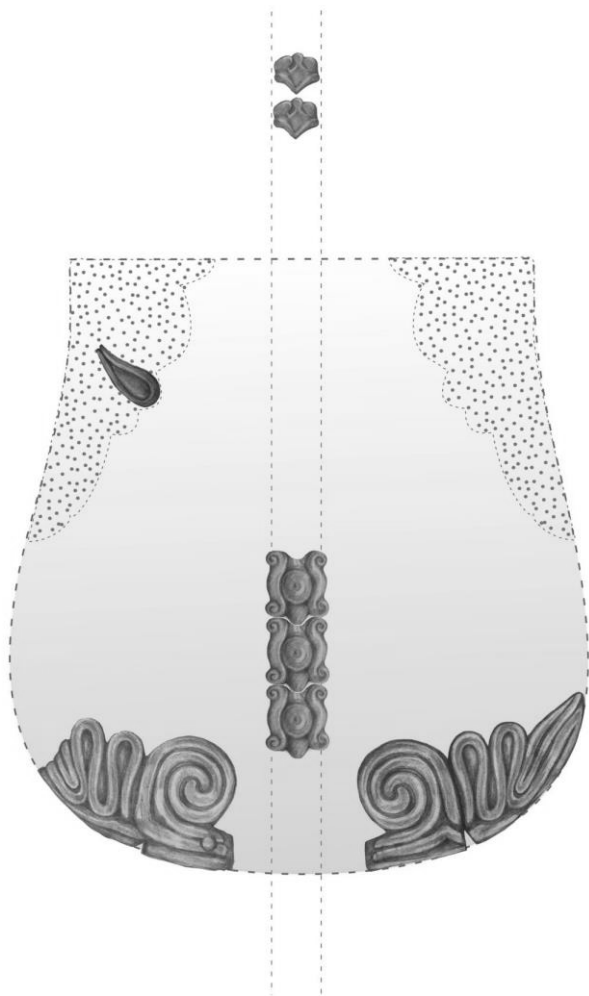
3. tábla

1. Egymásba illeszthető tarsoly veretek a Kárpát-medencében, Skandináviában, Oroszországban és Ukrajnában; 2. Állatfejet és (vagy) növényi ornamenst ábrázoló veretek típusai és a Krjukovo–Kuzsnovo temető övveretei (KOMAR 2018, 366)

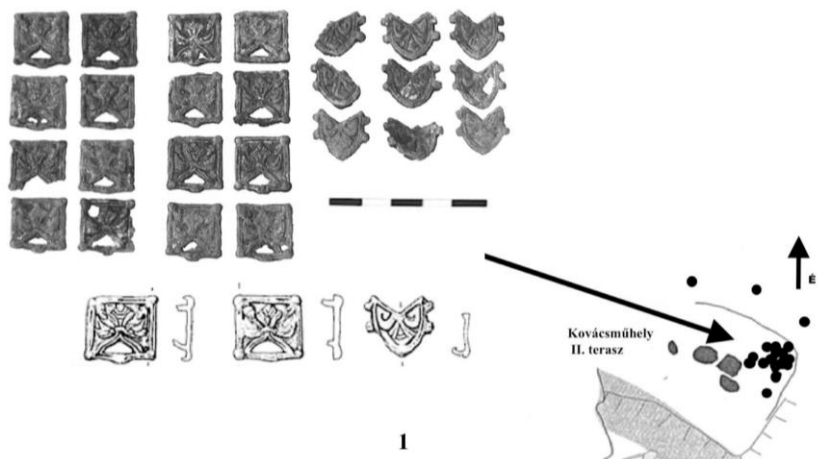
Szárnyas veretek analógiái		
Birka	 Hedenstierna-Jonson – Holmquist 2006. I. tábla	Függesztőfű? Tarsoly veret?
Antuna, Uppland	 Hedenstierna-Jonson – Holmquist 2006, 26.	Övveret?
Sestovice	 Krylaszova – Belavin – Türk 2014, 479.	
Pappilánmäki	 Hedenstierna-Jonson – Holmquist 2006, 35.	Övveret?

4. tábla: A szárnyas veretek analógiái és a szárnyas veretek motívumának Kárpát-medencei párhuzamai a tiszabezdédi tarsolylemezen és a beregszászi kengyelen

5. tábla: Tarsoly rekonstrukció (Rajzolta: Ilés-Muszka Rudolf)

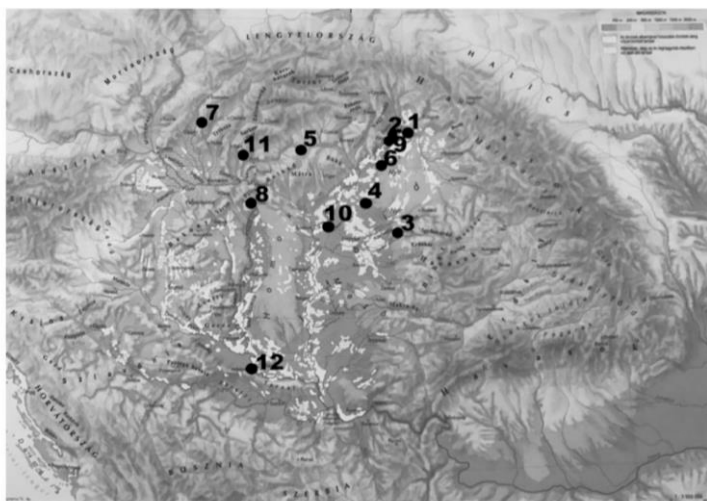
1

Sample	Cu (%)	Sn (%)	Mg (%)	Al (%)	Si (%)	P (%)	Fe (%)	As (%)
14222a	15	79	-	3	trace	2	1	trace
14222b	95	1	-	2	trace	2	trace	trace
14222c	59	30	-	trace	3	5	trace	3
14220a	16	64	trace	8	2	8	2	trace
14220b	83	5	2	2	2	6	trace	trace
14220c	51	8	trace	4	31	5	trace	1
14043a	-	-	-	-	-	-	-	-
14043b	88	5	-	2	5	trace	-	trace
14043c	33	30	-	11	11	13	-	2
14453a	3	87	trace	5	1	3	1	-
14453b	90	1	trace	1	trace	2	6	-
14453c	43	40	2	5	2	4	3	-
14044a	7	83	trace	7	trace	3	trace	-
14044b	90	2	1	2	3	2	trace	-
14044c	50	35	trace	5	4	6	1	-
14221b	92	4	-	-	1	1	-	-
14225a	38	54	trace	2	2	2	2	-
14225b	77	14	trace	1	5	2	1	-
14225c	28	45	1	3	15	7	-	-
12748b	70	22	-	6	2	-	-	-

2

6. tábla

1. A birkai négyzet alakú veretek és előkerülési helyük a helyőrség kovácsműhelyénél (HEDENSTIERNA-JONSON – HOLMQUIST 2006, 12–21); 2. A birkai négyzet alakú veretek anyagvizsgálati eredménye (WOJNAR-JOHANSSON 2006, 86–91, 1. tábla nyomán)

1

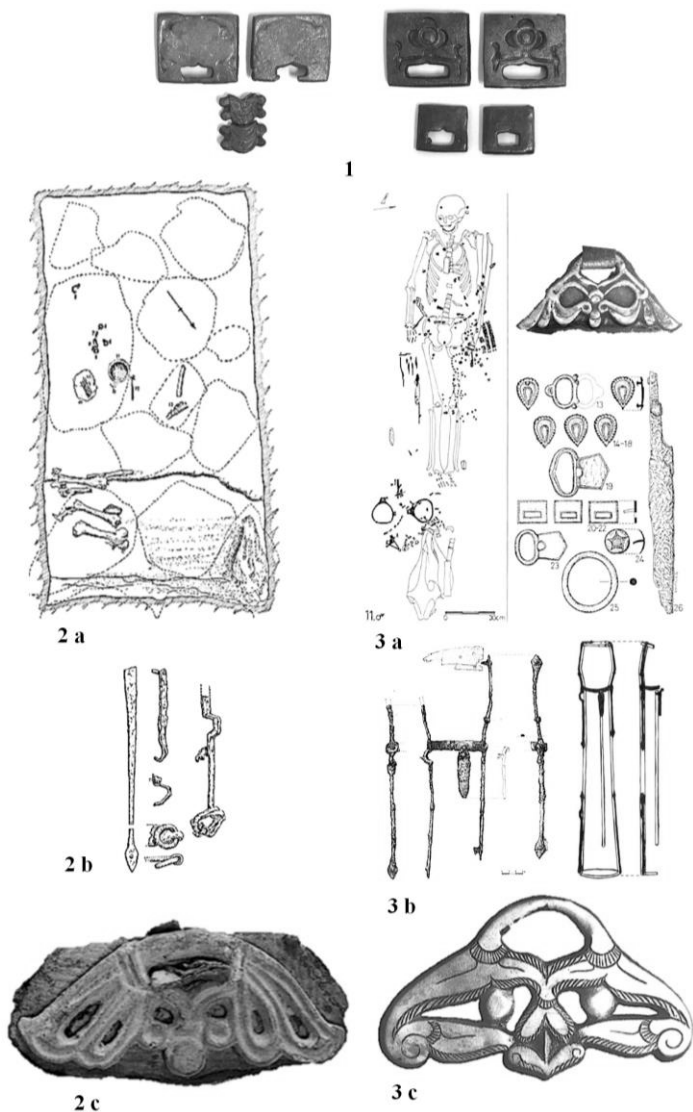
1.: Kisdobra-Ligahomok/Dobrá SK	7.: Vágvörösvár/Červeník SK
2.: Karos I.	8.: Budaörs-Tűzkőhegy, Naphegy utca
3.: Bihar-Somlyóhegy/Biharia RO	9.: Karos III.
4.: Hajdúböszörmény-Erdős tanya	10. Sárrétudvari-Poroshalom
5.: Karancslapujtő	11. Léva-Génye/Levice-Géňa SK
6.: Tiszaeszlár-Bashalom-Fenyvespart I.	12. Vukovár-Lijeva Bara HR

Budaörsi típus							
Karosí típus							
Karancslapujtői típus							
Sárrétudvari típus							
Ruszi típus							
Egyedülálló							

2

7. tábla

1. A négyzet és téglalap alakú övveretek Kárpát-medencei elterjedése (alaptérkép: BAKOS 2010, 95 nyomán); 2. A négyzet és téglalap alakú övveretek típusai

8. tábla

1. Hajdúböszörmény–Erdős tanya, Tiszaeszlár–Bashalom, Budaörs–Tűzkőhegy veretei, melyek anyagvizsgálata folyamatban van az MTA Atommagkutató Intézetében (Atomki Ion-Bean Laboratory); 2a–c. Birka 1125b sírja, „nyílcsúcsos” végződésű tegez merevítője és függesztőfüle (ARBMAN 1940, 435. tábla; HEDENSTIERNA-JONSON 2012, 36); 3a–c. A karosi III. temető 11. sír leletanyagának egy része, Hódmezővásárhely–Nagysziget, 22. sírja és egy Kárpát-medencei függesztőfül (RÉVÉSZ 1985, 11. tábla; RÉVÉSZ 1996, 120. tábla)